

Forfatning for Danmark i en Menneskealder eller saa. Men vi, der vedtog den Forfatning, har slet ingen Ret til at mene, at de Krav om Fremskridt, der kommer op i en Menneskealder eller kortere Tid, ganske rolig skal kunne skubbes til Side, idet vi siger: Ja, men det er jo ikke længe siden, vi vedtog Forfatningen af 5. Juni 1915, og det kan virkelig ikke nytte noget, at man kommer med nye Krav. Vi skal spørge: Er Kravene gode, eller er de det ikke? Er de gode, skal de gennemføres, er de ikke gode, skal man lægge dem til Side. Og jeg skulde mene, at de store Forandringer, som er sket ude omkring i Verden, dog i nogen Grad maa have sat Strømninger i Bevægelse, der ogsaa har virket ind paa vort lille Land.

Det kan ikke nægtes, at man i nogen Grad havde Ret, naar man i 1915 vilde gøre gældende, at den Forfatning, vi den Gang vedtog, var en af de frieste Forfatninger, der fandtes i Verden. Men det samme er ikke Tilfældet nu. De store Forandringer, som er sket paa det forfatningsmæssige Omraade rundt omkring i Verden, har medført, at vi nu staar ret langt tilbage med Hensyn til fri Forfatning. Jeg har ikke det ringeste at indvende imod den Anskuelse, at man i Almindelighed i Politik, og ikke mindst naar det gælder en Forfatning, skal gaa frem ad den jævne, rolige, besindige Vej, gaa frem med smaa Skridt. Men saa maa Forudsætningen ogsaa være den, at man følger med i den Udvikling, der foregaar, at man ikke dæmmer op for Fremskridtene, men at man hele Tiden er opmærksom paa, naar Kravene og Fremskridtene melder sig.

Hvis man tager den Stilling, vil man kunne naa til den jævne, rolige Udvikling, der tager smaa Skridt ad Gangen. Forfatningen af 1866 bestod i omkring 50 Aar uforandret. Man levede her i Danmark i 50 Aar under denne Forfatning. Der er da ingen, der vil mene, at der ikke i den lange Tid ogsaa paa det forfatningsmæssige Omraade er kommet nye Krav frem og nye berettigede Krav. Man lyttede ikke til dem. Først da der var gaaet 50 Aar, blev en Del af disse Krav opfyldt. Men saa maa det heller ikke forekomme underligt, at en hel Del konservative Mennesker mente, at den Forfatningsforandring, der efter de 50 Aars Forløb blev foreslaaet her i Danmark, var et stort Spring ud i det demokratiske. Det var ikke noget stort Spring, forsaavidt man aldeles ikke med den Forandring,

der blev foretaget i 1915, var kommet foran sin Tid. Men paa den anden Side maa man indrømme, at naar man paa det forfatningsmæssige Omraade her i Danmark havde staaet stille 50 Aar igennem og saa endelig en Gang skulde i Lag med en Forfatningsforandring, maatte det forekomme mange at være et stort Spring. Dersom man nu tænker sig, at Forfatningen af 1915 skulde blive ved at gælde uændret i en Menneskealder, er der ingen Tvivl om, at naar den Menneskealder var gaaet, og man skulde til at forandre Forfatningen i Overensstemmelse med de Tanker, der var fremme i Tiden, med den Udvikling, der var foregaaet i den Menneskealder, vilde det forekomme alle dem, der levede til den Tid, som et stort Spring.

Derfor er det, jeg mener, at det er tilraadeligt baade med Hensyn til den almindelige Lovgivning og med Hensyn til Spørgsmaal om Ændring af Forfatningen, at man følger med den Udvikling, der foregaar i Tiden, at man lytter til de Krav, der efterhaanden rejser sig, og gør, hvad man kan for at føre dem igennem. Fører man Kravene igennem paa den Maade, faar vi den jævne, den rolige, lad mig sige den besindige Udvikling i smaa Skridt, det, der ligger for det danske Folk, og saa slipper man fri for de store Spring. Men gør man ikke dette, dæmmer man op for Kravene ved en saa intetsigende Indvending som den, at der kun er gaaet 4—5 Aar, siden vi vedtog den forrige Forfatning, saa maa man en Gang komme dertil, at Strømmen bryder igennem Dæmningen, og saa bliver Skridtene saa store, at man regner det, som til den Tid sker, for halvt revolutionært. Jeg ønsker en jævn og rolig og besindig Udvikling ogsaa paa det forfatningsmæssige Omraade. Det er derfor, jeg kan raade til, at man lytter til de Krav, der er oppe i Tiden, og at man gennemfører dem, saadan at man følger med Udviklingen, efterhaanden som den foregaar.

Saa kan man sige: Det er dog egentlig mærkeligt, at radikale Venstremænd, som i 1915 stemte for at gennemføre de da foretagne Ændringer i Grundloven, allerede nu ønsker igen at foretage Ændringer i den. Til en saadan Udtalelse skal jeg tillade mig at bemærke følgende: Naar Grundloven af 1915 paa en Del af de Punkter, der netop nu foreslaas ændret ikke blev bedre, end den blev, saa laa det i, at Venstre den Gang — det vil man nok kunne huske — krævede som Vilkaar for at gaa med til en Grundlovs-